

Gasunie vraagt te veel van gebruikers gasnet

Jan-Peter Heida

De minister van Financiën verwacht dat Gasunie over 2012 een 'gezonde winst' heeft geboekt en dividend kan uitkeren. Die winst is echter niet gezond, maar eerder obees. De gebruikers van het Nederlandse gasnet betalen ongeveer € 300 mln te veel.

Het transport van gas door Gasunie wordt gezien als een 'natuurlijk monopolie'. Daarom worden de prijzen vastgesteld door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). De tarieven bestaan uit twee delen: operationele kosten en kapitaallasten. De kapitaallasten worden bepaald door afschrijvingen en een vermogenskostenvergoeding van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (5,8%) maal de gereguleerde activawaarde.

Die gereguleerde activawaarde is te hoog vastgesteld door boekhoudkundige aanpassingen in de afschrijvingstermijnen. Hierdoor betalen gebruikers te veel voor het gasnet.

Tot en met 2004 verhandelde Gasunie gas inclusief transport. Zij kreeg daarvoor alle kosten vergoed plus een gegarandeerd rendement. In die kosten zaten ook de afschrijvingen voor het gasnet. In het jaarverslag van 2004 stond het transportnet nog voor iets minder dan € 1 mrd in de boeken. In een besluit van oktober 2011 bepaalde de NMa de gereguleerde activawaarde per 1 januari 2006 op € 4,7 mrd. (Met terugwerkende kracht omdat een eerder besluit moest worden herzien vanwege een gerechtelijke uitspraak).

Gasunie krijgt geld voor leidingen die al zijn betaald door gebruikers van voor het jaar 2006

Die hogere waarde wordt veroorzaakt door verandering van afschrijvingstermijnen. Per 1 januari 2006 zijn de afschrijvingstermijnen van de leidingen (ongeveer twee derde van de activawaarde van Gasunie) door de NMa verlengd van 20 naar 55 jaar. Bovendien werd de gereguleerde activawaarde vastgesteld alsof die afschrijvingstermijn van 55 jaar al vanaf de aanleg van het net gold. Dit levert de bizarre situatie op dat gebruikers van het gasnet dubbel betalen.

Immers, een leiding waarover 10 jaar was afgeschreven — en betaald via de gasprijzen — kwam ineens in de boeken voor iets meer dan 80% in plaats van 50% van de aanschafwaarde. Hierdoor betalen gebruikers te veel. De door de NMa vastgestelde kapitaallasten zijn ongeveer € 560 mln. Omdat de beslissingen van de NMa niet volledig transparant zijn, moeten we de impact van de te hoge gereguleerde activawaarde schatten.

Stel dat de activawaarde van € 1 mrd eind 2004 is gegroeid naar € 1,5 mrd (iets meer dan de stijging sinds 2006 volgens de NMa). Stel dat de afschrijvingen dan grofweg twee derde van de huidige afschrijvingen zijn (een derde van de activawaarde en de helft van de afschrijvingstermijn). De kapitaallasten zijn dan € 260 mln; € 170 mln voor afschrijvingen en € 90 mln voor de vermogenskostenvergoeding.

De gebruikers van het gasnet betalen dus ongeveer € 300 mln per jaar te veel. Gasunie krijgt daardoor geld voor leidingen die al door gebruikers van voor 2006 zijn betaald.

De 'gezonde winst' is eerder een 'obese winst' vanwege een opgeblazen balans. Een eventueel dividend is een verkapt belasting op gebruikers van het gasnet.

Jan-Peter Heida is partner van SiRM – strategies in regulated markets.